

ACCIONS A L'ABAST DE LA TEUA MÀ

- Analitza l'ús inconscient que fas del llenguatge per a transformar-lo en un ús conscient. Recorda que el sistema lingüístic no és sexista en si mateix, però sí els usos socials que en fem.
- Integra l'ús igualitari del llenguatge en qualsevol de les seues manifestacions (escrit, oral i visual).
- Fomenta les interpretacions igualitàries en tots els textos i imatges que depenguen de tu: sempre tindran més qualitat.

Com pots fer-ho

- Parant atenció en el fet que el gènere gramatical masculí no siga utilitzat amb un valor universal o genèric. Per exemple, parlant de «la humanitat» en compte de «els hòmens» quan ens referim a la totalitat d'hòmens i de dones.
- Tenint cura de no restar importància o valor a les característiques i/o comportaments atribuïts tradicionalment a les dones. Per exemple, evita expressions del tipus «marujeo», «ser una maria», etc.
- Procurant de no ocultar o invisibilitzar les dones en l'ús del llenguatge. Per exemple, evita expressions com «la història de l'home».
- Valorant convenientment l'ús de metàfores, frases fetes o refranys que puguen resultar denigrants o discriminatoris, o fins i tot acudits, encara que formen part del costum popular i puguem suposar que atrauran el públic lector o televident. Per exemple, «ser la reina de la casa», «la dona i l'hort, un sol amo».
- Eliminant expressions i imatges sexistes.
- Utilitzant exemplificacions sobre diferents papers i característiques de dones i hòmens no convencionals.
- Utilitzant exemples que permeten donar valor per igual a allò que tradicionalment fan les dones i els hòmens.
- Procurant utilitzar una quantitat igualitària de personatges femenins i masculins.
- Mostrant una realitat canviant cap a models igualitaris basats en la corresponsabilitat domèstica i social.

ACCIONES AL ALCANCE DE TU MANO

- Analiza el uso inconsciente que haces del lenguaje para transformarlo en un uso consciente. Recuerda que el sistema lingüístico no es sexista en sí mismo, pero sí los usos sociales que hacemos.
- Integra el uso igualitario del lenguaje en cualquiera de sus manifestaciones (escrito, oral y visual).
- Fomenta las interpretaciones igualitarias en todos los textos e imágenes que dependan de ti: siempre serán de más calidad.

Cómo puedes hacerlo

- Prestando atención al hecho que el género gramatical masculino no sea utilizado con un valor universal o genérico. Por ejemplo, hablando de «la humanidad» en vez de «los hombres» cuando nos referimos a la totalidad de hombres y de mujeres.
- Cuidando de no quitar importancia o valor, por medio del lenguaje, a las características y/o comportamientos atribuidos tradicionalmente a las mujeres. Por ejemplo, evita expresiones del tipo «marujeo», «ser una maruja», etc.
- Procurando no ocultar o invisibilizar a las mujeres en el uso del lenguaje. Por ejemplo, evita expresiones como «la historia del hombre».
- Valorando convenientemente el uso de metáforas, frases hechas o refranes que puedan resultar denigrantes o discriminatorios, o incluso chistes, aunque forman parte de la costumbre popular y podamos suponer que atraerán al público lector o televidente. Por ejemplo, «ser la reina de la casa», «la mujer y la burra, cada día una zurra».
- Eliminando expresiones e imágenes sexistas.
- Utilizando ejemplos sobre diferentes papeles y características de mujeres y hombres no convencionales.
- Utilizando ejemplos que den valor por igual a lo que tradicionalmente hacen las mujeres y los hombres.
- Procurando utilizar una cantidad igualitaria de personajes femeninos y masculinos.
- Mostrando una realidad cambiante hacia modelos igualitarios basados en la corresponsabilidad doméstica y social.

¿QUÈ ÉS LA REGLA D'INVERSIÓ?

La regla d'inversió consisteix a substituir la paraula d'un determinat gènere per l'altre gènere: si la segona frase és ofensiva, discrimina, subordina, exclou o fa invisible un dels dos sexes, de segur que la primera també ho és.

Fixa't en l'exemple:

- *Només els socis poden fer servir les instal·lacions del club de tennis.*

Si fem la inversa, quedarà així:

- *Només les sòcies poden fer servir les instal·lacions del club de tennis.*

Tal com estan redactades, les dues oracions mostren sexisme lingüístic i sexisme social. En el primer cas, s'utilitza el masculí com a genèric i s'amaga la realitat que les dones també participen en la vida del club; al seu torn, la segona pot resultar ofensiva per als hòmens, que s'hi veuen exclosos.

Per tant, la lògica ens porta a fer ús d'una fórmula inclusiva que faça visible la realitat del nostre món actual, en el qual participen per igual les dones i els hòmens. Hi ha motius de pes, doncs, per a adaptar el llenguatge a la realitat: de la mateixa manera que la societat ha anat canviant i la llengua ha referit tals evolucions, el nostre moment actual no pot ser diferent.

- *Només les persones sòcies poden fer servir les instal·lacions del club de tennis.*

¿QUÉ ES LA REGLA DE INVERSIÓN?

La regla de inversión consiste en sustituir la palabra de un determinado género por el otro género: si la segunda frase es ofensiva, discrimina, subordina, excluye o hace invisible a uno de los dos sexos, seguro que la primera también lo es.

Fíjate en el ejemplo:

- *Sólo los socios pueden utilizar las instalaciones del club de tenis.*

Si hacemos la inversa, quedará así:

- *Sólo las socias pueden utilizar las instalaciones del club de tenis.*

Tal y como están redactadas, las dos oraciones muestran sexismo lingüístico y sexismo social. En el primer caso, se utiliza el masculino como genérico y se oculta la realidad que las mujeres también participan en la vida del club; a su vez, la segunda puede resultar ofensiva para los hombres, que se ven excluidos.

Por tanto, la lógica nos lleva a utilizar una fórmula inclusiva que haga visible la realidad de nuestro mundo actual, en el cual participan por igual las mujeres y los hombres. Hay motivos suficientes para adaptar el lenguaje a la realidad: del mismo modo que la sociedad ha ido cambiando y la lengua ha referido tales evoluciones, nuestro momento actual no puede ser diferente.

- *Sólo las personas socias pueden utilizar las instalaciones del club de tenis.*

INDICADORS PER A DETECTAR EL SEXISME EN UNA IMATGE

Són imatges sexistes aquelles que:

- Fan invisibles les dones sota el genèric masculí.
- Exclouen, discriminen, parodien o agredeixen les dones.
- Utilitzen missatges masculistes.
- Tracten les dones com a éssers dependents dels hòmens.
- Transmeten la idea que les dones han de ser mantingudes pels hòmens.
- Identifiquen les dones sols com a mestresses de casa i mares.
- Transmeten la idea que les tasques domèstiques són exclusives de les dones.
- Transmeten rols i estereotips de gènere.
- Obliden els valors intel·lectuals de les dones i tan sols en realcen el físic.
- Presenten les dones com a mers objectes eròtics i sexuals.
- Hi apareixen les dones en professions, treballs o posicions de menor rellevància que els hòmens.

INDICADORES PARA DETECTAR EL SEXISMO EN UNA IMAGEN

Son imágenes sexistas aquellas que:

- Hacen invisibles a las mujeres bajo el genérico masculino.
- Excluyen, discriminan, parodian o agreden a las mujeres.
- Utilizan mensajes machistas.
- Tratan a las mujeres como seres dependientes de los hombres.
- Transmiten la idea que las mujeres tienen que ser mantenidas por los hombres.
- Identifican a las mujeres sólo como amas de casa y madres.
- Transmiten la idea que las tareas domésticas son exclusivas de las mujeres.
- Transmiten roles y estereotipos de género.
- Olvidan los valores intelectuales de las mujeres y tan sólo realzan su físico.
- Presentan a las mujeres como meros objetos eróticos y sexuales.
- Aparecen las mujeres en profesiones, trabajos o posiciones de menor relevancia que los hombres.

ABORDEM MILLOR LES SITUACIONS INFORMATIVES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE*

Per a elaborar una bona notícia, segueix les recomanacions següents:

1. Situa la violència domèstica en el marc dels drets humans.
2. Evita presentar la notícia desconnectada d'altres similars.
3. No caigues en estereotips, prejudicis o tòpics per a explicar la violència de gènere.
4. Investiga també el que no es veu.
5. Distingeix clarament entre víctima i agressor.
6. Tracta de crear opinió i d'influir en la societat.
7. No et recrees en el sensacionalisme.
8. Transmet l'existència de suport social a les víctimes.
9. Contrasta la informació amb diverses fonts informatives.
10. Dóna també informació útil i complementària.
11. Defén la conveniència d'utilitzar l'expressió «violència de gènere».
12. Assegura que la violència contra les dones és una violència ideològica, exercida pels hòmens que les consideren un objecte de la seua propietat.
13. Respecta el dret de les persones individuals o jurídiques a no facilitar informació ni respondre preguntes.
14. Considera important el valor de les dones que denuncien maltractes per a no caure en la victimització. No crees tampoc falses il·lusions.
15. Identifica els agressors.
16. No consideres la violència de gènere privativa d'un grup social, ètnic, cultural o econòmic.
17. Treballa perquè la violència de gènere ocupe llocs destacats en els nostres mitjans.
18. Utilitza els testimonis de terceres persones (veïnat o familiars) només si aporten dades concretes sobre el cas i mai amb l'únic objectiu d'allargar les cròniques.
19. Renuncia en debats, seccions i programes d'opinió a convidar persones que no rebutgen nítidament la violència de gènere.

* Adaptació de la publicació *Notícies amb llaç blanc. Manual per a periodistes sobre la violència domèstica* (Unió de Periodistes Valencians, 2002).

ABORDEMOS MEJOR LAS SITUACIONES INFORMATIVAS DE VIOLENCIA DE GÉNERO*

Para elaborar una buena noticia, sigue las recomendaciones siguientes:

1. Sitúa la violencia doméstica en el marco de los derechos humanos.
2. Evita presentar la noticia desconectada de otras similares.
3. No caigas en estereotipos, prejuicios o tópicos para explicar la violencia de género.
4. Investiga también lo que no se ve.
5. Distingue claramente entre víctima y agresor.
6. Trata de crear opinión y de influir en la sociedad.
7. No te recrees en el sensacionalismo.
8. Transmite la existencia de apoyo social a las víctimas.
9. Contrasta la información con varias fuentes informativas.
10. Da también información útil y complementaria.
11. Defiende la conveniencia de utilizar la expresión «violencia de género».
12. Asegura que la violencia contra las mujeres es una violencia ideológica, ejercida por los hombres que las consideran un objeto de su propiedad.
13. Respeta el derecho de las personas individuales o jurídicas a no facilitar información ni a responder preguntas.
14. Considera importante el valor de las mujeres que denuncian maltratos para no caer en la victimización. No crees falsas ilusiones.
15. Identifica a los agresores.
16. No consideres la violencia de género privativa de un grupo social, étnico, cultural o económico.
17. Trabaja para que la violencia de género ocupe lugares destacados en nuestros medios.
18. Utiliza los testimonios de terceras personas (vecindario o familiares) sólo si aportan datos concretos sobre el caso y nunca con el único objetivo de alargar las crónicas.
19. Renuncia en debates, secciones y programas de opinión a invitar a personas que no rechacen nítidamente la violencia de género.

* Adaptación de la publicación *Notícies amb llaç blanc. Manual per a periodistes sobre la violència domèstica* (Unió de Periodistes Valencians, 2002).

